

3.6 Формування фахової компетентності студентів на заняттях з іноземної мови: когнітивно-комунікативний аспект

Глобальні зміни у світовому співтоваристві призводять до змін у змісті та організації освіти, у тому числі іншомовної у вищій професійній школі, внаслідок чого все більше високі вимоги пред'являються загальній культурі та професійній компетентності людини. Інтеграція світової економіки призводить до не бачених раніше масштабів зростання міжнародної комунікації у всіх сферах людської діяльності.

У зв'язку з цим особливого значення набуває професійно орієнтоване навчання мабутніх фахівців, спрямоване на формування професійних компетенцій студентів, включаючи іншомовну комунікативну компетенцію як невід'ємну характеристику конкурентоспроможності. Дотепер формування таких компетенцій засобами іноземної мови розглядалося переважно в мовному та комунікативному ракурсах і не було пов'язано з аналізом когнітивних аспектів організації навчання професійної комунікації. Метою нашої наукової розвідки є характеристика фахової компетентності студентів через призму когнітивно-комунікативного підходу.

Проблемою використання цього підходу для іншомовної професійної компетентності займалися багато вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: Т.Балихіна, Г.Барабанова, І.Бім, М.Бородуліна, І.Зимня, С.Зонтова, І.Ігнатова, С.Ніколаєва, Я.Проскуркіна, Т.Самосенкова, Ю.Ситнов, С.Шатілов, А.Щепілова, A.Chamot, A.Johns, W.M.Rivers та інші.

Сформованість міжкультурної професійної комунікації, на нашу думку, буде в багато в чому визначатися тим, наскільки комунікативні аспекти іншомовної діяльності, релевантні для взаємодії на основі професійного дискурсу, та когнітивні ресурси суб'єктів комунікації, корелюючи з особистісним феноменом, враховуватимуться при організації освітнього

процесу, а також тим, які умови необхідно моделювати у навчальному процесі для їхньої інтеграції.

Важливо, що наразі концептуальним ядром освітніх стандартів третього покоління є компетентнісний підхід, у якому провідне значення надається метаумінням.

Для формування професійної компетентності використовуються основні положення когнітивної психології та когнітивної лінгвістики. Завдяки появі в останні десятиліття нової міждисциплінарної галузі – когнітивної науки, яку І.Б.Штерн визначив як «напрямок у науці, об'єктом вивчення якого є людський розум, мислення і ті ментальні процеси та стани, які з ними пов'язані» [182, с. 76], у психології та педагогіці також стали активно досліджуватися когнітивні процеси як можливі шляхи оптимізації розвитку професійної компетентності студентів.

Як справедливо зауважує Н.В. Коч: «Когнітивна лінгвістика досліджує когнітивні механізми та структури людської свідомості через мовні явища, розглядає проблему співвідношення форм свідомості з мовними категоріями, визначає роль мови в категоризації та концептуалізації світу тощо» [183, с.100].

Професійна компетентність студентів будується на основі моделювання принципу пізнання. Мова не просто передає в актах комунікації ті чи інші знання, вона відіграє важливу роль у накопиченні знань та їх зберіганні в пам'яті, сприяючи їх упорядкуванню та систематизації, що забезпечує пізнавальну діяльність людини. У цьому проявляється інша значима функція мови – когнітивна.

О.І. Вовк висуває такі основні принципи комунікативно-когнітивного підходу: 1) навчання іноземної мови (далі ІМ) у процесі когнітивно-комунікативної діяльності; 2) стимулювання мовленнєво-розумової активності суб'єктів пізнання; 3) створення автентичних умов їхньої соціалізації; 4) урахування індивідуальних пізнавальних стилів і навчальних стратегій; 5) розвиток і розширення простору знання; 6) становлення мовної особистості; 7) формування картини світу; 8) розвиток множинного інтелекту; 9)

контекстуальність комунікативно-когнітивної діяльності; 10) розвиток критичного мислення; 11) становлення здатності до концептуального структурування інформації [184, с.164].

Визнання тісного взаємозв'язку когнітивного та комунікативного аспектів у мовній діяльності базується на єдності двох основних функцій людської мови. У цьому слід зазначити, що якщо спочатку у лінгвістичній традиції пріоритетна роль відводилася комунікативній функції мови як найважливішого засобу людського спілкування, то останні десятиліття, відзначені розвитком когнітивістики, на перший план висувається дослідження мови як засобу вивчення, пізнання, ментальної діяльності, тобто. діяльності людської свідомості.

Ми визначаємо когнітивно-комунікативний підхід для професійної компетентності як підхід, що ґрунтується на аксіомах сучасної науки, представляє не лише як систему знаків, як засіб спілкування, а й як психіки і нейрофізіології людини, оскільки мова є засобом регуляції (організації) вищих психічних процесів людини. Когнітивний рівень - це смисловий рівень свідомості, який представляє мовну діяльність як набору умінь як узагальнених образів дій. Комунікативний рівень – це постановка мети спілкування, наміри мовця, готовність суб'єкта до вибору мовних одиниць у співвідповідальності із ситуацією спілкування [185].

Прагнення до пізнання та розуміння є когнітивною потребою. Реалізація когнітивної потреби не зводиться лише до придбання нової інформації, вона має відношення і до розуміння, і до систематизації, і до аналізу фактів та виявлення взаємозв'язків між ними, і до побудови якоїсь упорядкованої системи, в якій прагнення до пізнання завжди передують прагненню розуміння. У нашому дослідженні ми дотримуємося думки, що когнітивні аспекти мають пріоритет над комунікативними, оскільки такі когнітивні процеси, як пам'ять, увага, мислення та уява, активізують іншомовну мовну діяльність та забезпечують функціонування компонентів мовної системи суб'єктів спілкування.

Таким чином, говорячи про когнітивний аспект формування професійної компетентності, ми акцентуємо увагу на когнітивному розвитку студентів, що включає сферу таких категорій, як знання, мислення та процеси сприйняття, запам'ятовування, розуміння, структурування отриманих знань. Однією з домінант при когнітивно-комунікативному навчанні є формування, вдосконалення та розвиток «бази знань», необхідної для свідомого оволодіння структурно-системними та функціонально-семантичними характеристиками мовних одиниць, що вивчаються, правил їх вживання у своїх мовних висловлюваннях – дискурсі. Тому професійна компетентність студентів активізується знаннями, що зберігаються в когнітивній системі людини.

Пізнання будується на основі розуміння і пов'язане зі свідомістю, виборковою увагою людини, яка сприймає інформацію. Пріоритет когнітивного аспекту щодо комунікативного при формуванні професійної компетентності пов'язаний з розвитком у студентів здатності гнучкого використання різних видів інформації, умінь коректно інтерпретувати її та ефективно заповнювати відсутні блоки інформації.

Крім об'єктивних труднощів під час формування професійної компетентності, ми також маємо справу з особистістю, яка володіє своєю індивідуальною цілісною інформаційно-когнітивною системою, яку утворюють тісно взаємопов'язані один з одним свідомість, мислення, пам'ять та мова. Знання як результати роботи мислення впорядковуються свідомістю, організуються в когнітивні (пізнавальні) структури, які поміщаються на згадку.

Можливості робочої пам'яті обмежені, і, отже, лише частина інформації зберігається у ній. Відібрана інформація піддається подальшому аналізу, завдяки якому здається більш стійка репрезентація. Професійна компетентність базується на комунікативних механізмах, які виявляє студент під час навчання. У свою чергу, комунікативний процес бере свій початок у сприйнятті інформації, потім – обробці її завдяки когнітивним чинникам. Як бачимо, ці поняття взаємопов'язані та залежать одне від одного..

Необхідно пам'ятати, що швидкість переробки інформації іноземною мовою повільніша, ніж рідною. Тому цифра, що характеризує її обсяг у вербальних одиницях, експериментально встановлена Міллером ($7+/-2$), може насправді виявитися значно меншою. Вербалізація представляє збір - перекодування результатів роботи мислення засобами конкретної етнічної звукової мови.

Отже, у пам'яті, у її довготривалому сховищі, на момент комунікативного акта вже повинні перебувати ті слова, які беруть участь у вербалізації думки в умовах міжкультурної комунікації.

При когнітивно-комунікативному підході у центрі уваги виявляється не тільки мова, а й її комунікативний контекст, який присутній у свідомості комунікантів як елемент картини світу соціуму. Знання про світ фіксується та передається в текстах, змістовна інформація яких структурується на основі певних фреймів, які також є засобами організації досвіду та інструментами пізнання.

Дискурс за такого підходу виступає носієм інформації та одиницею комунікації. Як справедливо зазначає В.С. Лісовий, «дискурс (від лат. *discursus* – бігання, колообіг) – термін філософії та гуманітарних досліджень, з допомогою якого позначають аргументоване усне чи письмове обговорення будь-якої теми, в якому предметом дискусії стають і самі способи аргументації; будь-яке мовлення, розмова, дискусія, особливості яких характеризують мовця» [186]. З позицій сучасних підходів, дискурс – це складне комунікативне явище, що включає, окрім текстів, ще й екстралінгвістичні фактори (знання про світ, думки, установки, цілі адресата), необхідні розуміння тексту. Взаємодія з ним передбачає специфічний метод його пізнання – його адекватне розуміння, яке досягається, якщо інтерпретатор оволодіє як мовними, а й соціопсихологічними, поведінковими, культурологічними знаннями відправника, що маркують ту чи іншу сферу спілкування. Тому для успішного ведення міжкультурного діалогу необхідне оволодіння як мовної, а й концептуальної системою, що включає

уявлення, навички, цінності та норми як спеціальної, так і повсякденної соціокультурної галузей, у тому числі знання і правил спілкування

Зважаючи на те, що «об'єктом когнітивної бази виступає когніція (англ. cognition – 1) «знання, пізнання»; 2) «пізнавальна здатність») – сукупність психічних структур і процесів, що охоплює всю людську пізнавальну діяльність [187], суть професійної компетентності полягає у побудові в студентів когнітивної системи знань, які співвідносилися б зі знанням про світ соціокультурної спільності.

Переконані, що опанування професійною компетентністю неможливе без формування соціокультурної компетенції. Загальноприйнято вважати, що соціокультурна компетенція – це «здатність індивідуума усвідомлювати свою культурну належність, її основні складові, можливість розпізнавати шляхи та встановлювати способи, якими належність до тієї чи іншої культури впливає на поведінку людей» [188, с.35]. П. Бех зазначає, що соціокультурна компетенція включає знання, навички та вміння критично орієнтуватися в основних відмінностях, особливостях, перевагах та досягненнях культур країн, мова яких вивчається як іноземна, та культур народів України, висловлювати свою обґрунтовану думку щодо нової культури і порівнюваних культур у цілому, розуміти реалії культури, що вивчається, толерантно, з повагою ставитися до інших культур. Соціолінгвістична компетенція розглядається вченим як знання, навички і вміння інтерпретувати та використовувати мовні й мовленнєві одиниці, тексти та ситуації з урахуванням лінгвокраїнознавчих реалій і соціолінгвістичних родових, вікових, професійних, національних та територіальних особливостей тих, хто спілкується. Вивчення іноземної мови відбувається у межах певного культурного середовища. Студенти проходять процес інкультуризації – входження до нової культури через вивчення мови. Загальновідомо, що мова є продуктом культури народу. Тому культура мови відображає, в свою чергу, культуру спілкування в суспільстві. Культура будь-якого суспільства відображається у мові. Ось чому вивчення іноземної мови формує розуміння моделі суспільства, прискорює обмін культурними

здобутками між країнами. Слід зауважити, що як це не прикро, але деякі абітурієнти, а потім і студенти демонструють обмеженість у культурі висловлювання думки, низький рівень знання культури країн, мови яких вивчаються, відсутність вміння презентувати продукт виконаної роботи. Все це призводить до того, що назріває необхідність вдаватися не лише до викладання лінгвістичних аспектів мови (граматики, лексики), але й звертатись до соціокультурних понять в процесі вивчення іноземної мови.

Розглянемо реалізацію когнітивно-комунікативного підходу під час навчання письма.

Як зазначається у Державному освітньому стандарті з іноземних мов, володіння письмом передбачає досягнення елементарної комунікативної компетенції, яка забезпечує учням вміння реалізувати навички писемного мовлення в найбільш типових ситуаціях повсякденного спілкування [189, с.18].

Безперечно, навчання іноземної мови розпочалося студентами ще у школі. Наголосимо на його цілях відповідно до навчальної та комунікативної функцій:

отримання знань про графічну систему іноземної мови та вміння швидкої каліграфічної реалізації нового звучання в міру засвоєння нового алфавіту;

навчання диференціації знаків, котрі при однаковій формі представляють різні значення в двох мовах;

придбання звички з'єднувати збереження мовних знань з письмом, досягаючи цим більш високого ефекту закріплення матеріалу;

демонстрація в диктантах наскільки правильно учні можуть записати почуте;

складання письмового повідомлення на основі власного досвіду й оформлення його в вигляді листа;

опис картини, речі, порядку, дій;

записування почутого або прочитаного у тексті, застосовуючи це як основу для послідовних усних чи письмових переказів, відповідей на питання та ін.;

виконання нотаток до докладів та дискусій.

Виконання зазначених вправ учнями сприяє формуванню у їхній свідомості такої мовної картини світу, яку вони формують на підставі когнітивного сприйняття. Зважаючи на те, що кожен із нас є унікальною та єдиною особою саме з таким добором відповідних знань, умінь, навичок, засвоєння фонетичного, лексичного та граматичного матеріалу буде відбуватися по-різному. Саме тому для кращого засвоєння тем потрібно застосовувати індивідуальний підхід до кожного учня.

У нашій розвідці, опираючись на здобуті знання студентами в школі, наведемо принципи послідовного та поетапного засвоєння матеріалу під час навчання письма. При цьому варто врахувати, що іноді заклади вищої освіти пропонують студентам, які вивчали, скажімо, інші іноземні мови, окрім англійської, долучитися до групи з вивчення англійської мови. Це вони пояснюють браком спеціалістів з, наприклад, іспанської, французької мов тощо. Звичайно, такій категорії студентів дуже важко адаптуватися до загальних умов навчального процесу. Тому викладач для таких студентів повинен подати «ази» фонетичної, лексичної, граматичної структури англійської мови:

для повідомлення ще невідомої системи письма окремі графічні знаки слід давати по черзі, з урахуванням певної градації складностей. Необхідно застосовувати спеціальні вправи для розвитку рухомоторних навичок;

орфографічні та лексичні знання слід давати одночасно, щоб у студентів вироблялась асоціативна єдність компонентів: значення – звукова форма – форма написання;

закріплення; тренування для засвоєння іншомовних знань повинні тісно пов'язуватись з повторенням орфографічних знань (переписування, письмове виконання завдань);

правила орфографії необхідно пояснювати шляхом систематизації та пояснення ними спільних ознак даного класу явищ;

письмові вправи повинні супроводжуватися їх повною перевіркою;

короткі письмові роботи – як правило, для контролю граматичних та лексичних знань, не повинні перевищувати 10 хвилин;

ретельно підібрані диктанти (слова, вибіркові й короткі) є придатні форми вправ для закріплення і контролю орфографічних знань;

для системних та епізодичних прийомів закріплення орфографічних знань використовуються вправи в підборі та протиставленні слів з однаковими та різними орфографічними елементами. Це сприяє поясненню орфографічних категорій та систематизації словникового запасу;

необхідною передумовою того, щоб письмові вправи сприяли подальшому розвитку орфографічних навичок, є контроль та корекція.

У навчанні письма дослідники виділяють три етапи: 1. оволодіння графікою/орфографією із залученням матеріалу, опрацьованого усно; 2. засвоєння структурних моделей речень, властивих усній та письмовій формам спілкування комбінування їх у мовленні; 3. оволодіння писемним мовленням як засобом спілкування [190, с. 5].

Для кожного з етапів характерні різні типи і види вправ. Так, на етапі формування орфографічних навичок використовуються вправи на ідентифікацію та диференціацію: звуко-буквений аналіз слова; групування слів з однаковими звуками; групування слів на основі протиставлень; диференціація подібних, але не тотожних букв; списування за зразком; списування з різними завданнями (підкреслити букву, буквосполучення, слова з однією і тією ж орфограмою); групування слів із використанням схем; написання слів за заданими першими літерами.

Основною метою другого етапу, поряд з орфографічними навичками, є формування лексико-граматичної правильності письма. На цьому етапі найбільш поширеними визначаються такі види вправ: вправи на запитання - відповіді з частковою зміною мовного матеріалу; на трансформацію мовного зразка; на підстановку; на розширення та скорочення; диктанти.

На середньому етапі навчання, крім зазначених, проводяться ускладнені диктанти, а саме: диктант із самоконтролем, пояснювальний диктант, диктант, вивчений напам'ять (уривок прози, вірш), диктант -переклад.

Мета третього етапу в навчанні письма і писемного мовлення - формування дій, що забезпечують виклад мовного матеріалу в письмовій формі навчання. Характерними видами вправ на цьому етапі можуть бути: відповіді на запитання, складання запитань до тексту; складання плану до прочитаного тексту; переказ за планом; складання листа другу за зразком; резюме до тексту; розповідь з придуманим початком (кінцем); переказ тексту; написання розгорнутого плану, тез для усного висловлювання [190, с.6].

Когнітивно-комунікативний підхід варто застосовувати під час навчання творчого письма. Творчо використовуючи іноземну мову, студенти перетворюють її на власну, а творчі завдання допомагають відчувати впевненість у своїх вміннях. Творче письмо має такі види: виконання проєктів; складання діалогів; переказ; написання реферату; складання описів; написання творів; написання віршів; ведення записів.

На середньому етапі навчання можуть мати місце всі види творчого письма, але питома вага їх повинна бути різною. Незалежно від запропонованого різновиду творчого письма, існує конкретний алгоритм написання творчої роботи, а саме:

Створення необхідної мотивації.

Акумуляція ідей.

Планування.

Занотовування.

Складання чорнового матеріалу.

Коректування чорнового матеріалу.

Написання кінцевого матеріалу [191, с. 120].

Саме творча робота поглиблює розвиток когнітивних можливостей та комунікативних навичок у студентів. Створена у свідомості картина світу про мову, що вивчається, у школі, набуває нових «штрихів» і формує пізнавальний контекст фахового спрямування. Такий підхід акумулює усі особистісні та професійні «резерви» мовної особистості. Написання текстів різних жанрів спрямований на генерування ідей. Він може здійснюватись різноманітними

шляхами: через інтерв'ю, усний твір, застосування малюнків, дебатів, екскурсій тощо.

Для практики навчання письма доречними для здобувачів вищої освіти будуть такі форми роботи для засвоєння орфографії:

1. Переписування. Одразу зауважимо, що його слід пропонувати тільки тим студентам, які не вивчали англійську мову в школі, але змушені розпочати її опановувати у виші. Спочатку списують окремі букви з поданих викладачем зразків та друкованих знаків, потім переходять до переписування слів, словосполучень, речень і текстів. При цьому слід домагатись, щоб студенти спочатку сприймали, аналізували й утримували в пам'яті цілісний образ слова чи словосполучення, а потім записували його по пам'яті. Вони повинні подолати в собі звичку сприймати кожен букву окремо і писати її фактично без зв'язку з контекстом. Слово і словосполучення при цьому проговорюються, що сприяє кращому запам'ятовуванню їх графічного образу. При переписуванні текстів короткі речення також доцільно прочитати, затримати в оперативній пам'яті і потім записати. Такі завдання бажано давати додому.

2. Тренувальні диктанти. Ці диктанти є ефективним засобом засвоєння орфографії також на початку вивчення мови. Розрізняють кілька видів тренувальних диктантів:

а) Зоровий диктант. Викладач читає речення, записує його на дошці, підкреслює важкі орфограми і пояснює їх. Щоб полегшити сприймання, один з студентів може прочитати його ще раз. Потім речення стирають і диктують знову. Іноді пропонують записати речення по пам'яті.

б) Попереджувальний диктант. Цей вид роботи можна використовувати для студентів різних рівнів знання іноземної мови. Викладач читає речення. Студенти аналізують правопис окремих слів. Найважчі слова можна написати на дошці і проаналізувати. Після цього викладач читає речення ще раз і пропонує студентам записати його в свої зошити.

в) Пояснювальний диктант. Викладач диктує речення, студенти записують його в зошити. Одночасно один з них записує це речення на дошці. Допущені на

дошці помилки тут же виправляються. Речення на дошці служить для решти студентів орієнтиром при виправленні помилок.

У засвоєнні правопису ефективною може бути робота в парах, коли один студент виконує завдання, а інший його перевіряє. Так застосовують взаємні диктанти: студенти диктують один одному окремі речення і тут же звіряють правильність написання. За даними психологів, такі форми роботи можуть забезпечувати високий результат. Взаємному диктанту може передувати настанова на засвоєння правопису певних слів, словоформ тощо.

Як бачимо, навчання письма на заняттях з іноземної мови базується на особистісних чинниках та сформованих професійних компетентностях. Застосування когнітивно-комунікативного підходу в процесі навчання письма розкриває студентам широкі можливості оволодіння іноземною мовою на різних її рівнях.⁰

Велика кількість різних факторів, що впливають на навчання іноземної мови, їхній взаємозв'язок і взаємозумовленість призводить до об'єктивної необхідності розглядати навчання іноземної мови як складну систему, що вимагає більш повного виявлення цих факторів і послідовного їх обліку. Оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування має забезпечити студентам безпосередній доступ до культури інших народів, запропонувати в процесі навчання діалог культур, сприяти вихованню, всебічному розвитку студентів, підвищити якість підготовки їх до діяльності в різних сферах життя - у професійній, побутовій, соціально-культурній і т.ін. Володіння іноземною мовою відкриває більш широкі можливості для науково-технічного прогресу, тобто тут йдеться про підвищення результативності навчання іноземної мови. Як відомо, основна мета навчання іноземних мов – формування комунікативної компетенції. Всі інші цілі (освітня, виховна, розвивальна) реалізуються в процесі досягнення цієї мети. Комунікативна компетенція в сучасному її розумінні передбачає формування здатності до міжкультурної взаємодії. Інтернет наразі надає унікальну можливість для тих, хто вивчає іноземну мову, користуватися автентичними текстами, слухати і спілкуватися з носіями мови, тобто він

створює природне мовне середовище. Інтернет стає усе більш необхідним джерелом одержання і передачі інформації з будь-якої спеціальності. Сучасні засоби зв'язку з партнерами, доступ до інформаційних ресурсів мережі Інтернет передбачають досить вільне володіння не тільки комп'ютерними технологіями, але й іноземною мовою. Це реальність, яку ми повинні прийняти, та, очевидно, одна з причин, через яку ЮНЕСКО оголосив наступне сторіччя століттям поліглотів. Пріоритетна цінність у століття інформатизації – інформація. Шлях до успіху в багатьох галузях – доступ до інформації й уміння працювати з нею, зрозуміло, не тільки рідною мовою. Що стосується Інтернету, наведемо нижче приклади, з якою метою ми можемо використовувати його можливості в процесі навчання: для включення матеріалів мережі в зміст занять (інтегрувати їх у програму навчання); для самостійного вивчення, поглиблення знань з іноземної мови, ліквідації прогалин у знаннях, уміннях, навичках; для самостійного пошуку інформації студентами в рамках роботи над проектами; для самостійної підготовки до складання кваліфікаційного екзамену екстерном; для систематичного вивчення курсу іноземної мови дистанційно під керівництвом викладача.

Проведення вебінару може стати апогеєм готовності студентів до використання безмежних ресурсів Інтернету. Підготовка до проведення вебінару не залишить байдужими жодного учасника, оскільки це цікаво, це відповідально та результативно. Навіть комунікативно пасивні студенти із задоволенням виконують доручення з підготовки та проведенню вебінару, маючи можливість використання своїх базових знань з іноземної мови. Якщо студент хоче обмінятися думками з тієї чи іншої проблеми з громадянами країни, мову якої він вивчає, до його послуг є безліч «чатів», чи телеконференцій електронною поштою, і він може обговорити на занятті різні точки зору на ту саму проблему (наприклад, вибори Президента країни, події в різних куточках світу, думки про прочитану книгу, особливості національної кухні, традиції святкування свят). Можна при цьому підібрати дуже цікаві ілюстрації.

Для того, щоб навчальне мовленнєве спілкування сприяло формуванню, удосконаленню та подальшому розвитку комунікативних навичок та умінь професійного спілкування, необхідно забезпечити вище названі умови, що сприяють взаємному позитивному впливу когнітивних та комунікативних аспектів мовної діяльності, а саме: 1) створювати на занятті ситуації, в яких студенти могли б виявляти свою індивідуальність, тобто. можливість для оптимального функціонування когнітивної сфери кожного студента; потреба вступити до комунікативної взаємодії з викладачем, студентами групи та іншими партнерами зі спілкування; 2) моделювати всі функції спілкування, виступаючого та каналом пізнання, і засобом (мовного/мовного) розвитку, та інструментом виховання, а також адекватним середовищем навчання іншомовному професійному спілкуванню з урахуванням особливостей інокультурної реальності.

Висновки. Таким чином, когнітивно-комунікативний підхід до формування професійної компетентності студентів репрезентує знання, професійний тезаурус як важливий складник бази знань майбутнього спеціаліста. Зокрема, ми довели, що для професійної комунікації важливими є саме комунікативні аспекти діяльності, релевантні для взаємодії на основі професійного дискурсу, а також когнітивні ресурси суб'єктів комунікації. Викладачі ЗВО організовують навчальний процес таким чином, щоб врахувати й індивідуальні когнітивні та комунікативні можливості студентів. Ми переконані, що саме високий професіоналізм надавачів освітніх послуг, у яких також сформований «глибокий сучасний когнітивно-комунікативний «корінь», може «дати нове життя». Під цим ми розуміємо підготовку конкурентоздатних фахівців, у яких сформовано професійну компетентність через призму когнітивно-комунікативної площини.